

αρχαιολογικά

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Προϊστορικά

Πριν από 27.000 χρόνια, η στάθμη της θάλασσας στην περιοχή της Μασσαλίας ήταν περίπου 120 μ. χαμηλότερη. Ο κόλιος της Μασσαλίας ήταν τόπος κυνηγίου και ο Homo Sapiens ζούσε σε ομάδες, κυνηγώντας και φαρέυοντας. Σήμερα η μορφή της περιοχής έχει τελείωσε διαφοροποιηθεί. Εποικία ο Αντί Κοσκέ, φυσιολάτρης, σε υποβρύχια περιπλάνηση του εντόπισε και εξερεύνησε σπηλαίο που πήρε το όνομά του. Μία μακριά υποβρύχια στράγγα 175 μ., σε βάθος 36 μ., οδήγησε σε μια μοναδική σπηλιά, συμπλέγμα "δωματίων", που κορύφωνται με αποτυπώματα χειρών, τα οποία έχουν ζωή 27.000 ετών, και με εικόνες ζώων. Ζωγραφισμένες ή γλυπτές, και ενός σκοτωμένου κυνηγού, και που έγιναν όταν το σπηλαίο χρησιμοποιήθηκε (ιως ιερος χώρος); μετά από 8500 χρόνια (πριν από 18.500 χρόνια). Οι σταλακτίτες και σταλαγμίτες του σπηλαίου είναι εντυπωτικοί. Στο βάθος του έχει ένα μεγάλο πηγάδι. Η διάμετρος του σπηλαίου είναι περί τα 60 μ. Οι μελετήτες που το ανέλαβαν, Ζαν Κλοτ και Ζαν Κουρτέν, χρονολόγησαν τη χρήση του με τη βοήθεια της πυρηνικής φυσικής (επιτάχυνση σωματιδίων).

Θέρμη

Στο στρατόπεδο "Κόδρα" (Δήμος Καλαμαριάς) αποκαλύπτονται συνεχώς τμήματα της αρχαίας πόλης Θέρμης, η οποία υπήρχε ο κυριότερος οικισμός πριν από τη συνοικίση της Θεσσαλονίκης το 315 π.Χ. (από τον Κάσσασανδρο). Τα ευρήματα βοηθούν στη χρονολόγηση του οικισμού, που υπήρχε εκεί από τη 2η χιλιετία π.Χ. έως και την Ελληνιστική εποχή (4ος αι. π.Χ.).

Νερέα

Στις αρχές Ιουλίου, με μια μεγάλη γιορτή πανηγύρι, που οργανώθηκε από τον αρχαιολόγο Στ. Μιλλερ (διευθυντή της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα) και καθηγητή του Πανεπιστημίου του Μπερκλεϊ), εγκανιάστηκε

το αρχαίο Στάδιο του 330 π.Χ., μετά από 20 χρόνια αρχαιολογικών εργασιών. Το σημαντικό αυτό κτίσμα, κέντρο αγώνων, πήρε τη θέση του στο σύγχρονο αρχαιολογικό πάρκο, και ελπίζεται ότι θα την τάρει και στη ζωή της σύγχρονης Νεμέας.

Λέσβος

Οι "Γατελούζι ή της Λέσβου" είναι το θέμα Συνέδριου που οργάνωσαν η Εταιρεία Μελετών Ανατόλ. Αιγαίου & η Εταιρεία Αιολικών Μελετών (9-11 Σεπτ. '94).

Πέλλα

Σε τύμβο της Πελλάς (αρ. 3, με διάμετρο 45 μ. και ύψος 8 μ.) αποκαλύφθηκε λακούειδης τάφος διαστάσεων 5 x 8-9 μ., με βάθος 4 μ. Ο τάφος ανήκει στο α' μισό του 4ου αι. π.Χ., όπου είναι προγενέστερος των Μακεδονικών, και είχε συληθεί η δήθη από την αρχοπότητα. Επίσης βρέθηκαν και τρεις παιδικές ταφές λαξευμένες στον βράχο, που περιείχαν πλούσια κτερίσματα.

"Επαναστατικό" Μουσείο

Στη Λάρισα πρόκειται να δημιουργηθεί το πρώτο Μουσείο - Πολιτιστικό Κέντρο της Ελλάδας. Σχεδιασμένο από τον Π. Φωτιάδη, θα έχει εμβαδόν 12.200 τ.μ. Τα εκθέματα θα αντιπούσσονται ελεύθερα, σαν σκηνογραφία, με τις πιο σύγχρονες μεθόδους της τεχνολογίας. Το Μουσείο αυτό θα έχει μέρια αιώνια 22 x 80 μ., σκοτεινή, χωρίς κανένα παράθυρο, και μ' ένα πατάρι θα έχει επίσης χώρους για περιοδικές εκθέσεις κ.ά. Στα υπόγεια του Μουσείου θα φύλευνται τεράστια εργαστήρια, αποθήκες, μηχανοστάσια καθώς και καταφύγια για τα εκθέματα. Εξετρέπεια δινει την εικόνα τεράστιου συγκροτήματος, με τεχνητή λίμνη, αιθρίο και χώρο για προβολές πάνω σε τοίχο. Το Μουσείο θα ονομαστεί "Αρχαιολογικό και Βιζαντινό Μουσείο της Λάρισας".

Στη Μύκονο

Καιρός ήταν να δούμε και την άλλη ώψη της Μύκονου. Σε μικρό λόφο κοντά στο Εωκλήσι του Αι Γιάννη αποκαλύφθηκε θολωτός μυκηναϊκός τάφος, που περιεί-

χε πολλά κτερίσματα. Εκτός όμως από τα ενδιαφέρον που παρουσιάζουν τα αντικείμενα, το εύρημα συνδέει πιο στενά τη Μύκονο με τη Δήλο.

Διαλέξεις στην ΑΣΚΣ

Από την Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών λάβημένων τον ακόλουθο κατάλογο των διαλέξεων που έχουν προγραμματιστεί για το 1994-95:

7 Φεβρ., Τρίτη – David Romano, University Museum, University of Pennsylvania: "The Planning of Roman Corinth, 44 B.C." 7:00 p.m. Loring Hall.

21 Φεβρ., Τρίτη – Sigrid Jalkotzy, University of Salzburg, and Phanouria Dakoronia, Ephoreia of Classical Antiquities of Lamia: "The nekropolis of Eleatai and the Transition from the Bronze Age to the Iron Age." 7:00 p.m. Loring Hall.

7 Μαρτ., Τρίτη – Fourteenth Annual Walton Lecture: Dennis E. Rhodas, Former Deputy Keeper, British Library: Title to be Announced. 7:00 p.m. Gennadius Library.

31 Μαρτ., Παρασκευή – Open Meeting on the Work of the School in 1994 and Lecture by Susan Rotroff, Hunter College: "The Missing Krater and the Hellenistic Symposium." 7:00 p.m. Gennadius Library.

11 Απριλ., Τρίτη – Third Annual Wiener Laboratory Lecture: M.G.I. Ballie, Queens University, Belfast: "Bad for Trees, Bad for Humans: sudden environmental changes and their implications for our understanding of the past." 7:00 p.m. Loring Hall.

9 Μαΐου, Τρίτη – Emmanuel Micrioyannakis, University of Athens: "History and Plato's Politeia." 7:00 p.m. Loring Hall.

Papyrus Books

Το βιβλιοπωλείο "Papyrus Books" ασχολείται με την αγοραπλησία αποκλειστικά αρχαιολογικών βιβλίων. Για πληροφορίες: Papyrus Books, P.U. Box 7180 Fremont CA 94531 Η.Π.Α. Fax: 510-790-2676 (κατάλογος δωρεάν).

Τον 2ο αι. π.Χ.

Στην αρχαία νεκρόπολη της Τανάγρας, στη διάρκεια σωστικών ανασκαφών (στη

αρχαιολογικά

θέση όπου πρόκειται να κατασκευαστούν δεξαμενές βιολογικού καθαρισμού, βρέθηκε παράξενος και μοναδικός σκύφος του 2ου αι. π.Χ. Το αγγείο έχει διαστάσεις: ύψος 18 εκ. και διάμ. 14 εκ. Φέρει παράσταση της αποτίας εικονογραφεί το κείμενο, που σε 8 στήχους εξιστορεί την ιδρυση της Θήβας από τον Κάρδιο. Το κείμενο πρέπει να είναι η καταγραφή προφορικής παράστασης των χρόνων της αρχαιότητας, γι' αυτό δεν ταυτίζεται με κανένα από τα γνωστά μας κείμενα. Το ταξίστημα εικόνας και κειμένου στο είδος „κλασικού εικονογραφημένου“ αποτελεί μοναδικό εύρημα.

Ανεμόμυλοι

Πέντε ανεμόμυλοι, της περιοχής Γύρας Λευκάδας, χαρακτηρίστηκαν ιστορικά διατήρητα μνημεία, γιατί είναι ίσως από τα τελευταία μνημεία του βιοτεχνικού πολιτισμού που ανθύπει στο νησί, και επίσης, γενονός σημαντικό, ανάγονται στην εποχή της φραγκοκρατίας.

Λιμάνι Σάμου

Σημαντικά στοιχεία για την τοπογραφία του αρχαίου λιμανού της Σάμου, καθώς και της αρχαίας πόλης που βρίσκεται θαμμένη κάτω από το Πυθαγόρειο, αποκάλυψε ο αρχαιολογική σκαπάνη. Το λιμάνι προδιαρίστηκε και αποτυπώθηκε. Στην εξωτερική νότια πλευρά του βρέθηκε λιθορρυτή που διέπει τον Σλοβένο ζωγράφο Γουΐρι Σόυμπτης. Η συλλογή έργων που θα στεγάζεται αποτελείται από 150 και πλέον κομμάτια, έργα Ελλήνων κυρίων αγιογράφων καθώς και Επαναστατών καλλιτεχνών.

Ταύτιση ναού

Σημαντικά λείψανα οικοδομήματος που ταυτίζεται με το ναό της Παλληνίδος Αθηνάς αποκαλύφθηκαν στον Σταυρό Γέρακο Αττικής. Ο ναός, περίφημος στην αρχαιότητα, αποτελείται κέντρο λατρείας της θεάς. Εκεί είχε γίνει και η μάχη μεταξύ Πειστράτου και Αλκμενίδων το 539 ή 541 π.Χ. Από το ναό σώζονται μόνο τα θεμέλια στη βάση τους. Οι διαστάσεις του ήταν 15 x 30 μέτρα. Διάφορα πώριμα στοιχεία του έχουν βρεθεί εντοπισμένα σε νεότερα κτίσματα. Στην επίχριση κοντά στο ναό βρέθηκαν περί τα 40 κυλινδρικά τμήματα πιπλομερών ειδωλίων σχήματος Τ, του οποίου το 40% αι. π.Χ.

Φωτορεπορτάζ

Με τίτλο «Ένας αιώνας ελληνικού ρεπορτάζ», έγινε έκθεση 300 φωτογραφών (συνεργασία Ιδρυμάτων Προαγωγής Δημοσιογραφίας Αθανασίου Βασ. Μητσότη, Ένωσης Φωτορεπόρτερ Ελλάδας και Πλευρικού Κέντρου του Δήμου Αθηναίων), που εικονογραφούν την ιστορία της Ελλάδας στη διάρκεια του τελευταίου αιώνα. Τα ντοκουμέντα αυτά, που έχουν ιστορική αξία, συγχώνευσαν πιο εύγλωττα από το λόγο.

Οικία Τσιλέρ

Το μέγαρο Λοβέρδου (Μαυρομιχάλη 6), στην καρδιά της Αθήνας, χτισμένο από τον Ερν. Τσιλέρ για ιδιωτική του κατοικία, το 1900, πρόκειται να γίνει Μουσείο Επαναστατικής και Μεταβαύλιανής Τέχνης, όπως το επιμελούνται ο δωρητής κτηρίου και συλλόγος, Διονύσιος Λοβέρδος. Το κτήριο, εκτός της καθαρά αρχετεκτονικής του μορφής, που είναι χαρακτηριστική της δουλειάς του Τσιλέρ, έχει τοπογραφηθεί από τον Σλοβένο ζωγράφο Γουΐρι Σόυμπτης. Η συλλογή έργων που θα στεγάζεται αποτελείται από 150 και πλέον κομμάτια, έργα Ελλήνων κυρίων αγιογράφων καθώς και άρχαιολογικός χώρος, κάποια υπαρχήντια ή μεταβύλιαντική εκκλησία.

Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτισμικής Κληρονομιάς

Πραγματοποιήθηκαν φέτος οι Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτισμικής Κληρονομιάς, που στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση του μεγάλου κοινού για τα μνημεία και την συντήρηση τους και υποστηρίζονται από την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Συμβούλιο της Ευρώπης. Συμμετεύκαν 21 ευρωπαϊκές χώρες, μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ο Σεπτέμβριος είναι μήνας αφερωμένος στην πολιτισμική κληρονομιά της Ευρώπης. Η συνειδητοποίηση της εθνικής κληρονομιάς καθώς χωρίς είναι μέσα στους σκοπούς των Ημέρων, αλλά πρωθυντά και διαδυνατικά προγράμματα, ώστε με τη συνεργασία ανέμεσα στις αδερφές πόλεις η στην παραμεθόρες περιοχές η με βάση ένα κοινό θέμα εργασίας να παραπομβεί το κοινό να αποκτήσει καλύτερη γνώση της ευρωπαϊκής κληρονομίας.

Οι πολιτισμοί της Ευρώπης είναι συνυφασμένοι μεταξύ τους, έχουν επι-

ράσσει ο ένας τον άλλον ή έχουν πηγάδει ο ένας από τον άλλον. Η συνειδητοποίηση της ιδιαιτερής πολιτισμικής ταυτότητας του κάθε λαού μπορεί να οδηγήσει στη συνειδητοποίηση της κοινής ευρωπαϊκής πολιτισμικής ταυτότητας. Διατηρώντας την ιδιαιτερότητα του κάθε λαού μπορεί να συνεργαστεί πιο αποτελεσματικά με τους άλλους.

Κάθε χώρα οργανώνει τις δικές της μέρες πολιτισμικής κλήρουνομιάς, στις οποίες αφερεύνεται το δεύτερο, τρίτο ή τέταρτο σαββάτουκύριακο του Σεπτεμβρίου. Η Ελλάδα συμμετέχει φέτος για πρώτη φορά στον εορτασμό (23-25/9/94). Από την ελληνική πλευρά έχει προταθεί να αφερεύσει μια ημέρα για την Πολιτισμική Κληρονομιά στα σχολεία. Τα παδιά, αφού ενημερωθούν από τους εκπαιδευτικούς, μπορούν να επισκεφθούν το μνημείο της περιοχής τους, να μείνουν λίγες ώρες εκεί, να το παραπρήσουν και μετά να ζωγραφίσουν ή να γράψουν ό,τι τους κάνει μεγαλύτερη εντυπωσία. Εκτός από τα μεγάλα και γνωστά μνημεία, σε κάθε χωριό και σε κάθε γειτονία υπάρχει κάποιος αρχαιολογικός χώρος, κάποια υπαρχήντια ή μεταβύλιαντική εκκλησία.

Μνημείο θεωρείται κάθε κατασκευή ιδιαιτέρα σημαντική, λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνογονού ενδιαφέροντος: ακόμα μνημεία θεωρούνται τα συνέβητα έργα του ανθρώπου και της φύσης, οι οποίες κτισμένει, τα οποία αποτελούν εκτάσεις χαρακτηριστικές. Η ιδιαιτερή ιστορία καθε χωριού και πόλης έχει δημιουργήσει και ιδιαιτερά μνημεία, τα οποία τα παιδιά μπορούν να επισκεφθούν. Τα μνημεία του πρόσφατου παρελθόντος, στα οποία δεν δίνεται έμφαση στη διδακτική τους ώλη, μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά να αντιληφθούν τις ένοιες της παράδοσης, του ιστορικού χρόνου, της ιστορικής συνέχειας, έννοιες απαραίτητες για τη συνειδητοποίηση της πολιτισμικής ταυτότητας.

Μακεδονικό Βυζαντίο

Στις αρχές Σεπτεμβρίου γίνεται η παραδοσιακή ημέρα του Βυζαντινού Πολιτισμού, που φιλοδοξεί να καταστεί ερευνητικό κέντρο για το Μεσαιωνικό πολιτισμό της Β. Ελλάδας. Μερικά από τα εκθέματα έχουν δει οι επισκέπτες του Βυζαντινού Μουσείου Αθηνών, τότε που, όντας «άστεγα», φιλοξενούνται σ' αυτό. Το κτήριο του Μουσείου,

αρχαιολογικά

εμβαδού 6.170 τ.μ., φιλοτέχνησε ο αρχιτέκτων Κυρ. Κρόκος, προσταρμόζοντάς το στο ύφος της πόλης.

Καστοριά 5.000 π.Χ.

Ανασκαφή στο Διαπήλιο Καστοριάς, σε σημείο οπου τα νερά της λίμνης έχουν υποχωρήσει, αποκάλυψε σημαντικά ευρήματα για τη μελέτη όχι μόνο του ελλαδικού αλλά και ολόκληρου του ευρωπαϊκού χώρου. Πρόκειται για ενεπιγραφή ξύλινη πινακίδα 5.260 ετών, μια βάρκα μονοξέλη της χιλιετίας π.Χ. και άλλα πολλά, όπως κεραμικά σκεύη, πέτρινα εργαλεία και ξύλινα αντικείμενα. Η σημασία των ευρημάτων είναι τέτοια που θα συνεχίσει η ανασκαφή και μέσα στη λίμνη. Για τον σκοπό αυτό θα έρθουν έμπειροι Ελβετοί δύτες.

Πρώτο Βραβείο στην Ελλάδα

Διαβάσαμε στις εφημερίδες πως «Η Ελλάδα» ήταν το τομού του 5ου Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαιολογικών Ταινιών του Μπροντών (της Γαλλίας). Η Ελλάδα πήρε δύο βραβεία, και μάλιστα το Πρώτο Βραβείο του Φεστιβάλ, με το βίντεο της Μέμης Σπυράτου: «Ναυπηγήκη» (από τη σειρά «Η τεχνολογία στην αρχαία Ελλάδα»). Το δεύτερο βραβείο που πήρε η Ελλάδα ανήκει στον Δημήτρη Βερνίκο, για το βίντεο στο οποίο με τη συντήρηση του Παρθενώνα.

Αναρρώσαμε, γιατί τέτοια σεμνότητα; Γιατί δε μήλης κανείς για την επιτυχία αυτή των δύο Ελλήνων δημιουργών; Του χρόνου, που το θέμα του φεστιβάλ θα είναι η Τουρκία, θα δουμε παντού να διφημίζεται (από τα τουρκικά πρακτορεία τουρισμού, τα τουρκικά μορφωτικά ιδρύματα κ.ά.).

BIBLIA

Les Nouvelles des Empereurs Macédoniens

Nicolas Svoronos

Ed. Posthume et index établis par P. Gouranidis

Exd. Centre de Recherches Byzantines,

F.N.R.S. & Fdt. Culturelle de la Banque Nationale, Athènes 1994

Κυκλοφόρησε το έργο που ο ίδιος ο Ν. Σβορούνος είχε ετοιμάσει για να τυπωθεί. Πρόκειται για άλλη ένα σημαντικό ερευνητικό έργο του Ν.Σ., η επιμέλεια της έκδοσης και τα ειμερτήρια του οποίου οφείλονται στον μαθητή του, Πάρη Γουναρίδη. Δικός του και ο σύντομος αλλά τόσο ζεστός πρόλογος που σκιαγραφεί την προσωπικότητα του δασκάλου τόσων επιστημόνων. Η μελέτη αφορά στις Νεαρές των Μακεδόνων αυτοκρατόρων, τις σχετικές με τη γη και τους στρατιώτες. Ο Ν.Σ. έσανδούσεψε, με τη γνωστή του σοφία και την εντυπωτική ποιητική του διεύθετη καθέ τον πράξη, τα απόταμενότερες προσδηπότες και αλλοιώσεις, για να φτάσει στην αρχική τους μορφή, που φανερώνει την εικόνα της κοινωνίας για την οποία είχαν παραχθεῖ.

που του αξίζει και στον διεθνή επιστημονικό χώρο.

Ένα ακόμη βιβλίο λοιπόν, που αποδεικνύει ότι η τέχνη της τυπογραφίας και η ενθουσιασμός εκδοτική προσπάθεια στη χώρα μας δεν υπολείπονται από τις άλλες χώρες της Ευρώπης:

Νικ. Θ. Χολέρας,
Αναπλ. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Σημείωση του περιοδικού.
Εντύπωση μας έκανε, πώς μια τάση προσεγγέμηνη μελέτη, όπως τονίζει και ο καθηγητής Ν. Χολέρας, δεν περιλαμβάνει τους πιο πρόσφατους τίτλους της δανεικής βιβλιογραφίας, που είναι ο εργασίες της Ida Haugsted, το τελευταίο πόντιγμα της οποίας είναι το *Dream and Reality, Danish Antiquaries, Architects, and Painters in Greece (Archetype Publ., London 1994)*. Το βιβλίο αναφέρεται στον κατάλογο *Sketches and Measurements, Danish Architects in Greece 1718-1862* (Ed. Library of the Royal Academy of Fine Arts, Copenhagen 1993), της Margit Bendtsen.

A. S.

Οδηγός
Athènes, L'Attique, Delphes,
Le Péloponnèse
Guide Gallimard, Paris 1994

Πρωτοπόρος οδηγός με πλήθης πληροφοριών, όπως Φύση, Ιστορία, Η τέχνη της ζωής, Η Αρχιτεκτονική, Η Ελλάδα ιδιαίτερη από ζωγράφους και συγγραφείς, και τέλος, ιστορικά στοιχεία, αρχαιολογικοί χώροι και διαδρομές. Η κοινογράφηση είναι πλούσια και διαλεγμένη, αλλά με μερικά λάθη (ανάποδα των πινακών με σχέδια). Για κάθε κεφαλαίο έχουν πληγεί για τη χώρα, το χώρο, την αρχιτεκτονική, την αρχαιολογία και την ενθουλογία οι μαρτυρίες αυτές, που το μολύβι και ο χωρατήρας του μεγάλου Δανού αρχιτέκτονα του νεοκλασικισμού αποτύπωσαν. Σχέδια από τα αρχαία μνημεία, αλλά και ωραιότατα σκίτσα από διάφορα μέρη της Ελλάδας, με θέματα τη λαϊκή αρχιτεκτονική, δίνουν μια διάσταση στην παρουσία του Ch. Hansen στον τόπο.

Ο αρχιτέκτονας των Πανεπιστημίου Αθηνών και άλλων κτηρίων στην Αθήνα και άλλού, με την παραγωγή μεγάλων ή μικρών έργων, σκιαγραφείται αποτελεσματικά από τη συγγραφέα σ' αυτή την άριτμη έκδοση.

Πιστεύουμε ότι το βιβλίο θ' αποτελεί σημαντική σμηνόλη όχι μόνο στην ελληνική βιβλιογραφία, αλλά θα έχει τη θέση

Εισαγωγή στη Γραμμική Β
James Thomas Hooker

Εκδ. MIET, Αθήνα 1994 (ISBN 960-250-087-5)

Η «Εισαγωγή στη Γραμμική Β» έρχεται να καλύψει ένα διπλό κενό: αφενός την απουσία χρηστικού εγχειρίδιου στον τόπο της μεγαλισμού, παρά την πλούσια διεθνή βιβλιογραφία, και αφενέρου τη σχέδιον πλήρη ελλειψη σχετι-

αρχαιολογικά

κών επιληπτικών εκδόσεων. Το έργο χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο τοποθετεί την εξέλιξη της Γραμμικής Β στο ιστορικό του πλαίσιο, εξετάζει τα πρώτα είδη της αιγαϊκής γραφής και περιγράφει την αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β από τον Michael Ventris. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι υπάρχοντες τύποι επιγραφών σε Γραμμική Β και τη ταξινόμησή τους. Στο τελευταίο και εκτενές κεφάλαιο αυτής της πρώτης ενότητας αναλύονται η μορφή και η δομή της μικριναϊκής διάλεκτου, η μελέτη της οποίας δεν μας επιτρέπει μόνο να προσεγγίσουμε την πρωτόπατη γνωστή φάση της ελληνικής γλωσσας, αλλά παράλληλα φωτίζει πτυχές της μεταγενέστερης εξέλιξης των ελληνικών διαλέκτων κατά τους ιστορικούς χρόνους. Στο δεύτερο μέρος ο αναγνωρισμός εισάγεται σε μερικά σημαντικά κείμενα Γραμμικής Β, τα οποία παρουσιάζονται πρώτα σε μια τυποποιημένη αντιγραφή των χαρακτηρών της Γραμμικής Β, κατόπιν σε μεταγραφή, και τέλος σε μετάφραση, όπου αυτή είναι δυνατή. Πολύτιμο συμπλήρωμα του έργου αποτελούν οι αναλυτικές θεματικές βιβλιογραφίες κάθε κεφαλαίου. Η μετάφραση είναι του Xar. Μαραβέλια, και η εποπτεία και τα προλεγόμενα οφειλούνται στον Βασ. Αραβαντίνο.

Το Μορφωτικό Ιδρυμα της Εθνικής Τράπεζας αιφερώνει την έκδοση του έργου του J.T. Hoeker στη μνήμη του Μανόλη Ανδρόνικου, ο οποίος και είχε εισηγηθεί στην έκδοσή του, ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Μορφωτικού Ιδρύματος (1974-1988).

Houses and Society in Pompeii and Herculaneum

Andrew Wallace-Hadrill
Εκδ. Princeton Univ. Press, 1994

Ξεκινώντας από κείμενα της εποχής και συνδυάζοντάς τα με ευρήματα της Πομπηίας και του Ερκολάνου, ο A.W.-H. θετεί νέα ερωτήσεις πώς προς την κοινωνική οργάνωση της πρώιμης αυτοκρατορικής Ιταλίας και τον ρόλο της οικίας και του οικού.

Κωνάκ Πανόραμα 1900-1948

Αλέκος Μαρκόγλου
Εκδ. Πνευματικό Κέντρο του Δήμου της Κω

Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου της Κω ξεκίνησε μια νέα σοβαρή και υπεύθυνη δραστηριότητα στον τομέα των εκδόσεων, που αφορά την πόλη και το νησί γενικότερα. Στόχος της προσπάθειας αυτής είναι να αξιοποιήσουν μελέτες και εργασίες Κώων που αναδεικνύουν και προβάλλουν την ιστορία, την παράδοση, την κληρονομιά και τον πολιτισμό του νησιού, ειδικά σήμερα που οι συγκυρίες το επιβάλλουν. Ως πρώτη προσπάθεια εμφανίζει την έκδοση του Λευκώματος του καθηγητή κ. Αλέκου Μαρκόγλου με τίτλο: "Κωνάκ Πανόραμα 1900-1948", ενός χρονικού που καταγράφει τις σημαντικότερες στιγμές της νεότερης ιστορίας και την εξέλιξη της πόλης, όπως τεκμηριώνονται με τον πιο πειστικό και αυθεντικό τρόπο μέσα από την αμερότητα της εικόνας.

Η Τέχνη της Ελληνιστικής εποχής

J.J. Pollitt
Εκδ. Δ. Ν. Παπαδήμα, Αθήνα 1994

Η Τέχνη της Ελληνιστικής Εποχής είναι μια ερμηνευτική ιστορία της τέχνης κατά τη διάρκεια της ελληνιστικής περιόδου (από το 323 π.Χ. έως την εδρώμαση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας). Διερευνάτας επίσης, με ποιον τρόπο η τέχνη αυτή αποτελεί έκφραση της πολιτικής εμπειρίας και των φιλοδοξιών της ελληνιστικής εποχής.

Πρόκειται για επιλεκτική ιστορία της επίσημης εξέλιξης της ελληνιστικής τέχνης. Τονίζονται τα νέα και χαρακτηριστικά στοιχεία αυτής της τέχνης και διένειχαν σε είδη, σχολές και τεχνοτροπίες ιδιαίτερη σημασία.

Το βιβλίο αυτό παραπέλει πολύτιμα βοηθήματα όχι μόνο για τους φοιτητές της ιστορίας της τέχνης, αλλά και για όλους εκείνους που ενδιαφέρονται για την τέχνη της Αρχαίας Ελλάδας και της Ρώμης.

Η μετάφραση είναι της Ανδρούμαχης Χατζή και η επιμέλεια του Μιχάλη Τιβέριου.

Φωτοχώρος

Περιοδικό έκδοση για τη φωτογραφία

Στο τεύχος 49 της ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ, φωτογραφίες του Πλάτωνα Ριβέλλη, από το βιβλίο του "ΕΡΕΙΠΙΑ", εικονογράφη-

σαν διήγημα της Μ. Γιουρεσάνη. Με χαρά καλωσορίζουμε το νέο τριμηνιαίο περιοδικό ΦΩΤΟΧΩΡΟΣ.

Η ύλη του ΦΩΤΟΧΩΡΟΥ περιλαμβάνει άρθρα θεωρητικά για τη φωτογραφία και την τέχνη γενικότερα, παρουσιάσεις φωτογράφων, συνεντεύξεις με δημιουργούς, φωτογραφικό Portfolio, γεγονότα που αφορούν την τέχνη της φωτογραφίας, σημειώσεις φωτογραφικής βιβλιογραφίας καθώς και τη φωτογραφική ζωή των επαρχιακών πολέων. Το περιοδικό ΦΩΤΟΧΩΡΟΣ κυκλοφορεί στα κεντρικά περιπτέρα και βιβλιοπωλεία και διανέμεται σε συνδρομητές.

Το βιβλίο των ταξιδίων

Βενιαμίν εκ Τουσέλης
Εκδ. Στοχαστής, Αθήνα 1994

Πολύ λίγα στοιχεία γνωρίζουμε για το συγγραφέα του σημαντικότερου περιηγητικού του Ιουδαισμού. Ο Μπεν Γιαμίν γεννήθηκε στις αρχές του 12ου αιώνα στην πόλη Τουσέλη του βασιλείου της Ναζάρρας, στα σύνορα των βασιλείων της Καστούλης και της Αραγονίας στην Ισπανία, και διέπρεψε, χάρη στα ταξίδια του, τις αναζητήσεις του και το περιφημένο έργο του στα χρόνια της γηγενούς του Σάντσο Στ (1150-94), γνωστό για τα πολλά προνόμια που παραχώρησε στους Ιουδαίους της επικρατείας του. Πέθανε στα τέλη του 12ου αιώνα.

Ο Βενιαμίν ήταν ευρυτέρης παιδείας, γνώστης της Ιουδαϊκής ιστορίας, πενυματικούς αναζητήσεις και μυστικοτήτες ήταν ο Ανθρώπος της Μεγάλης Επλίδας.

Το βιβλίο των ταξιδίων στην Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική είναι μετάφραση των αγγλικών κειμένων -μετάφρασης M. N. Alder-, που οφείλεται στη Φωτεινή Βλαχοπούλου. Η εισαγωγή και τα σχόλια είναι των Κοσμά Μεγαλούπατ - Αλέξη Σαββίδην, ενώ τη βιβλιογραφία έχει επιμεληθεί ο Αλ. Σαββίδης και η επιμέλεια της μετάφρασης είναι του Κ. Μεγαλούπατ.

Θυμάρια στη Μνήμη της Λασκαρίνας Μπούρα

Συλλογικό έργο
Εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 1994

Το Μουσείο Μπενάκη κυκλοφόρησε πρόσφατα το διτόμο έργο Θυμάρια στη μνήμη της Λασκαρίνας Μπούρα, φόρο

αρχαιολογικά

τιμής στη συνεργάτιδά του, και εξέχουσα βιζαντινόλογό, που πραγματικά αναδύθηκε για την αναδείξη των συλλογών του Ιδρύματος. Στην πραγματοποίηση του έργου συνέβαλαν 59 Έλληνες και ξένοι ερευνητές, με μελέτες γύρω από την ιστορία, τον πολιτισμό και την τέχνη της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου.

Σύναξη, τεύχος 51

Τριμηνιαία έκδοση Σπουδής
στην Ορθοδοξία
Αθήνα, Ιούλιο - Σεπτ. 1994

Το 51ο τεύχος του περιοδικού *Σύναξη*, αφερεμένο στον Προτεσταντισμό, παρουσιάζει κείμενα που θίγουν θεολογικές, φιλοσοφικές και ιστορικές πλευρές του θέματος. Στο πλαίσιο της βιβλιοκριτικής - βιβλιοταρουσίας της περιόδου βεβαιώνεται η παρουσίαση, από τον Δημ. Τριανταφύλλοπουλού, του σημαντικότατου έργου του Λ. Ουσιενόκιου. «Η θεολογία της εικόνας στην Ορθοδοξία Εκκλησίας» (εκδ. Αρμός).

L'homme grec
Συλλογικό έργο. Διεύθ. J.-P.
Vernant
Εκδ. Seuil, Paris 1994

Σημαντικότατη έργασία, όπου εξέχοντες επιστήμονες διερευνούν την πρωτοκότητα του «αρχαίου Ελλήνων» στα διάφορα στάδια της ζωής του και στις διάφορες εκφάνσεις της, από τον θυτό ώς τον θεό.

**Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΩΝ, Ελληνική Ζωγραφική - Χαρακτική - Γλυπτική**
Νέλλη Κυριαζή
Εκδ. Πνευματικού Κέντρου Δήμου Αθηναίων, Αθήνα 1994

Κυκλοφορούν πολλές φορές στη χώρα μας βιβλία σημαντικά με τον τίτλο «Λεύκωμα». Σίγουρα το βιβλίο αυτό, που έγραψε και επιμελήθηκε η ακαταπόνητη έφορος της Δημοτικής Πινακοθήκης Κα Νέλλη Κυριαζή, δεν «αξίζει» αυτόν τον κάπιο υποτιμητικό τίτλο «Λεύκωμα», ωσα και δεν πρόκειται για απλή συλλογή εικόνων που συνοδεύεται από λιγόστια

εισαγωγικό σημείωμα, αλλά αντίθετα, πρόκειται για επιστημονική έργασία πρωτότυπης συλλογής καταγραφής, τεκμηριωμένης κριτικής και πλήρους ερμηνείας των έργων τέχνης, που πλουτίζουν τη Συλλογή της Δημοτικής Πινακοθήκης του πρώτου Δήμου της χώρας. Το έργο, άριτο από κάθε πλευρά, επιστημονική, αισθητική και εκδοτική, είναι σημαντικό απόκτημα για όλους όσοι ενδιαφέρονται για τον πολιτισμό μας, μας και αποτελεσματικά σκιαγραφείται η νεοελληνική τέχνη, μέσα από τα αντικείμενα της συγκριμένης συλλογής.

Η ύλη του βιβλίου χωρίζεται σε χρονολογικές ενότητες, που ιστορικά αλλά και πολιτισματικά συνδέουν την καλλιτεχνική δημιουργία, μέσα από ένα μιλύκο σχέδιον ανώνυμο στην έρευνα, όπως αυτό της Δημοτικής Πινακοθήκης. Ο συγκώντως πολέον των 300 σελίδων, είναι απόκτημα για όλους τους Αθηναίους και δρεχταί για υπενθυμίσεις ότι, εκτός των εξόδων για τις εκλογικές αναμετρήσεις για την κατάκτηση της όπως εξουσίας, καλό είναι πάντα να ένα σημαντικό κονδύλι να δινεται για τη δημοσιοποίηση θεμάτων του πολιτισμού μας, αυτού του πολιτισμού που κάποιοι «Ξεχύουν» και ηθελημένα υπερβαθμίζουν. Μιτράρια λοιπόν στον Δήμο Αθηναίων και στο Πνευματικό Κέντρο, μπράβο όμως κυρίων στην ερευνητική και συγγραφέα του ιδιαίτερα σημαντικού αυτού ποντήματος, που με γνωστή, αλλά κυρία με έκδηλη στοργή και αγάπη «έσκυψε» πάνω σ' αυτά τα έργα που παρουσιάζονται στο σπουδαιού αυτό βιβλίο.

Nik. Θ. Χολέβας
Αναπλ. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

**Greek Sculpture in the Art
Museum, Princeton University
Greek Originals, Roman
Copies and Variants**
Brunhilde S. Ridgway, et al.
Εκδ. Princeton Univ. Press, USA 1994

Πρόκειται για τον κατάλογο της συλλογής αρχαίων του Μουσείου Τέχνης του Πανεπιστημίου του Πρίνστον. Από το 1888, που ιδρύθηκε, προσεκμένοι οι ασχολούμενοι με την αρχαία τέχνη να έρχονται σε επαφή με αυτήν, έως σήμε-

ρα, το Μουσείο έχει συγκεντρώσει σημαντική, ποιοτικά και θεματικά, συλλογή αρχαίων ελληνικών έργων τέχνης. Ο κατάλογος καλύπτει τόσο τα έργα ελληνικής τέχνης όσο και τα ρωμαϊκά αντιγράφα ή πρωτότυπα έργα που αντλούν την έμπνευσή τους από έργα ελληνικά. Από τα έργα αυτά ορισμένα έγιναν θέμα της διατριβής οκτώ μελετητών, οι οποίοι και δημοσιεύουν, μαζί με άλλους, τα πορίσματα των μελετών τους. (Πληρ. Marty Smith, Princeton Univ. Press, 41, William st. Princeton NJ 08540, USA).

Τετράμηνη, τεύχος 53

Περιοδική έκδοση
Αμφισσα 1994

Με μεγάλο ενδιαφέρον και πάλι διαβάσαμε το τεύχος 53 του περιοδικού **ΤΕΤΡΑΜΗΝΗ**, που εκδίδει ο Δρόσος Κραυτρόπουλος, με πλούσια και ιατρικά σημαντική υλή. Από τα άρθρα του σημειώνουμε:

Nikos Νικολούδης: Η Μεσανική Μακεδονία και η ιστοριογραφία των Σκοπίων (ιστορική μελέτη). Στέλιος Μουζάκης: Το φωτάνια της Μονής Μουντζάρη στη Χίο. Συμβολή στη νησιώτικη μοναστηριακή αρχιτεκτονική. Δρόσος Κραυτρόπουλος: Οι «αυτόνομες» κοπτές των πολέων της Αιγαίκης Συμποτίτες (νομαρχιακή μελέτη). Κατερίνη Λιόμητη: Περί των νομισματικών εκδόσεων των μελών - πολέων του Αιγαίκου Κοινού (νομισματική μελέτη).

«Ο Άρτος ημών» - Από το σιτάρι στο ψωμί

Συλλογικό έργο (Πρακτικά)
Εκδ. Πολιτιστικού Τεχνολογικού Ιδρ. ΕΤΒΑ,
Αθήνα 1994

Ο τόμος αυτός παρουσιάζει τις εισηγήσεις και συνητήσεις του Γ' Τριμερούς Εργασίας, που οργάνωσε το Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ιδρύμα της ΕΤΒΑ στο Πήλιο τον Απρίλιο του 1992, με χρονία της Εταιρείας «Κυκλοβρύμαλος Λουΐζ-Α.Ε. Θέμα του ήταν «ο άρτος ημών», π. ιστορία τη διαδικασίας που αρχίζει με το σιτάρι και καταλήγει στο ψωμί. Τριάντα τέσσερις ειδικοί συμμετείχαν στην πολυεπιστημονική αυτή προσπάθεια μελετώντας το άρτου, την πώση στη χώρα μας. Αρχαιολόγοι, εθνολόγοι, αρχιτέκτονες, ιστορικοί, οικονομολόγοι κ.α.

αρχαιολογικά

ανακοίνωσαν τα πορίσματα των μελετών τους και τεκμηρίωσαν τη σημασία του θέματος και το πολυδιάστατο μιας έρευνας, που, αν συνεχιζθεί συστηματικά, θα είναι πλούσια σε καρπούς.

Οθωμανικά ναυπηγεία στον παραδοσιακό ελληνικό χώρο
Αικ. Μπεκιάρογλου - Εξαδακτύλου
Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ,
Αθήνα 1994

Η μελέτη της ιστορίας του Ελληνισμού κατά την περίοδο της Βουκοροπαίας θέτει το θέμα του τρόπου που ο Οθωμανός, από την αρχή του 14ου αιώνα, δημιούργησε στόλο, ο οποίος επισερπά αιώνων εθεωρείτο το φόβητρο των δυτικών Δυναμισεων, και ιδιαιτέρα των Βενετών.

Η κ. Αικατερίνη Μπεκιάρογλου - Εξαδακτύλου για τη συνάτηξη της διδακτορικής της διατρίβης «Οθωμανικά ναυπηγεία στον παραδοσιακό ελληνικό χώρο» εξερευνά την κυριώς, τουρκικές πηγές και βιβλιογραφία, περιηγητικά κείμενα της εποχής, και βενετικές και ελληνικές πηγές.

Παρουσιάζει τη ναυπηγική δραστηριότητα των κρατικών και ιδιωτικών ναυπηγείων, τις εγκαταστάσεις και το πρωταρικό τους, τη διοικητική οργάνωση και την προέλευση των πρώτων υλών. Τεκμηριώνει ότι οι Οθωμανοί, αστικούς νομαδικούς λαούς και από θρησκευτική προκατάληψη μακριά από την ναυτική ζωή, για τη διμοιριγία του περιφέρουν στόλου τους και την δύνηση πόρων στηρίχθηκαν στις κατακτήσεις χωρών.

Στα οθωμανικά ναυπηγεία, περί τα τέλη του 18ου αιώνα, ναυπηγούνταν στα πλοία προγραμματικά με τη βοήθεια και τη συνεργασία δυτικών ναυπηγών, Ελλήνων και Οθωμανών.

Διαπιστώνεται, μια αμφιδρομη μεταφορά τεχνολογίας, από τα κρατικά ναυπηγεία στα ιδιωτικά, και αντίθετα. «Ελλήνες τεχνίτες χρησιμοποιούν την πείρα που αποκτούν εργάζομενοι στα μεγάλα ναυπηγεία, στα δικά τους ιδιωτικά, για να δημιουργήσουν τον ελληνικής πλαισίου κτημάτων εμπορικό στόλο, στα τέλη του 18ου αιώνα».

Η συνεισφορά των ελληνικών πληθυσμών επεκτάθηκε και στην παροχή αναγκαστικών υπηρεσιών με την επίταξη, αλλά και την κατασχέση, των πλοίων τους.

Σε παράρτημα της μελέτης παρουσιάζονται οι τύποι των πλοίων που κατασκευάζονταν στον παραδοσιακό ελληνικό χώρο. Η μελέτη συμπληρώνεται με εικόνες, πίνακες, χάρτες, σχέδια, διαγράμματα και πλούσια βιβλιογραφία.

Αρχιτεκτονική του Μεσοπολέμου στα Βαλκάνια

Νίκος Θ. Χολέβας
Εκδ. Φιλιππόπολη, Αθήνα 1994

Από τα σημαντικότερα βιβλία για τη σειρά κατανόηση και αξιολόγηση της ελληνικής αρχιτεκτονικής της περιόδου του Μεσοπολέμου, αποτελεί τη συγκρητική μελέτη του Ν.Χ.

Ο βαλκανικός χώρος, ακολουθώντας τα κινήματα της κεντρικής Ευρώπης, πλουτιστήκε, κατά την εποχή του Μεσοπολέμου, με πλήθη από «μοντέρνα» κτήρια. Γουγκούσλαβια, Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα και Αλβανία δέχτηκαν την κεντροευρωπαϊκή μεγαλοαστική κουλτούρα με τα κινήματα της, την οποία άμισα ενσωμάτωσαν στην κοινή βιζαντινή τους κληρονομιά. Η καθεμία με το ρυθμό της, τις ανάγκες της και τις δυνατότητές της.

Τη μελέτη τεκμηριώνει πλήθος από φωτογραφίες του ίδιου του συγγραφέα.

Το βιβλίο στην αρχαιότητα

Horst Blanck
Εκδ. Παπαδήμη, Αθήνα 1994

Πολύτιμες πληροφορίες για τη γραφή του ελληνικού και του λατινικού αλφρίτου, για τον τρόπο και τα μέσα με τα οποία έγραφαν οι Αρχαίοι, για τα σχήματα που έταιραν την έγραφα μες κυλινδρούς και κώδικες, για την εικονογράφηση των βιβλίων, για το κύκλωμα διάδοσης και εμπορίας τους, για τη δημιεύση, την κλοπή και την καταστροφή τους, για τις βιβλιοθήκες, δημόσιες και ιδιωτικές, από αρχιτεκτονική και λειτουργική άποψη, για τις γνωστότερες βιβλιοθήκες στου ελληνικού και ρωμαϊκού πολιτισμού χώρου, για την λειτουργία και τη διοίκηση τους, όλα αυτά είναι τα κυριότερα θέματα που πραγματεύεται ο Η.Β. στα 10 κεφαλαία της πολύ χρήσιμης και συστηματικής εργασίας του, η μετάφραση της οποίας οφείλεται στους Δ. Γεροβασίλη και M. Pfeimter.

Ο τάφος της Περσεφόνης

Μανόλης Ανδρόνικος
Εκδ. Αρχαιολογική Εταιρεία, Αθήνα 1994

Πρόκειται για την ολοκληρωμένη επιστημονική δημιουργία του «Τάφου της Περσεφόνης», του 4ου αι., που το 1977 ο Μανόλης Ανδρόνικος αποκάλυψε συλλιμένον στη Βεργίνα. Ο τάφος αυτός χωρατό το ονόμα του στην έξαιρη τοιχογραφία που ο Μ. Ανδρόνικος θεωρήσε πρωτότυπο έργο του Νικολάχου, γνωστού καλλιτέχνη της εποχής. Ο Μ.Α., αρχαιολόγος και ιστορικός της τέχνης, ανέλυσε και παρουσίασε το έργο με τον πιο ζωντανό και ελκυστικό τρόπο. Την έκδοση επιμελήθηκε η Χρυσούλα Παλιαδέλη, συνεργάτη του Μ.Α.

Ιστορία του Βασιλείου της Νίκαιας και του Δεσποτάτου της Ήπειρου

Αντ. Μηλιαράκη
Εκδ. Διον. Καραβία & Ευαγγ. Λάζου, Αθήνα 1994

Ογδόντα έξι χρόνια μετά την πρώτη έκδοση του, επανεκδόθηκε φωτογραφικά, με αναπαραγωγή της πρώτης έκδοσης (1898), το ογκώδες σύγγραμμα (658 σελ.) του Μηλιαράκη, από τους σημαντικούς λογιούς και ιστορικούς του δεύτερου μισού του 19ου αιώνα. Πρόκειται για τη χρονολογικά πρώτη εργασία για τα δύο αντιθετικά κρατίδια βιζαντινής προέλευσης, που διαδέχθηκαν τα υπολείμματα του κράτους της Κωνσταντινούπολης, μετά την κατάληψη του από τους Σταυροφόρους (1204). Εύνοεντρικό το σύγγραμμα του Μηλιαράκη, νομίζω ότι διαβάζεται σήμερα με ανανεωμένο ενδιαφέρον, υπέρτατα μάλιστα από την έκδοση εργασιών όπως του Ράνιμαν, για το Μυστρά, του Σύριλ Μάνυκο, και άλλων επιφανών βιζαντινολόγων, που ανανέωσαν το ενδιαφέρον για την ιστορία του Βιζαντίου. Αρετή του συγγράμματος είναι ότι στηρίζεται σε πλήρη αποδελτώσιμη, ώστε τις έρχεταις λεπτομέρειες, των υπαρχουσών πηγών, δημιουργήμενών και αδημοσιευτών, για την περίοδο αυτή της σχάσης του κεντρικού βιζαντινού κράτους. Δεν είναι μικρότερο πλεονέκτημα την άκρα γλωφύρωτη του συγγράμματος. Για ούσας η δύοψινη καθαρεύουσα δεν αποτελεί εμπόδιο, θα έλεγε ότι το βιβλίο αυτό,

αρχαιολογικά

παρό την αναμφισβήτητη επιστημοσύνη του, διαβάζεται με την ευκολία εκείνων των «λλασικών» μαθιστορηματικών (αλλά επιμελέστατα τεκμηριωμένων) αιρητιγήσεων, όπως ήδεραν να τις κτίζουν ένας Αντρέ Μορούα ή ένας Στέφαν Τσέβας.

Θυμίζω ότι άλλο σύγγραμμα περιώητης του Μηλιαράκη παραμένει, μάλιστα ως πρότυπη εργασία, η «Γεωγραφία πολιτική νέα και αρχαία του Νομού Αργολίδος και Κορινθίας» (1886), εργαλείο πραγματικό μέχρι σήμερα, που περιμένει την επανέδοση της.

Τελού, σημειώνω ότι ο οίκος Καραβία, συνεχίζοντας τις αναστατικές εκδόσεις του, ανατύπωσε τα ημερολόγια του ναυάρχου Σαχτούρη, από τον ναυτικό αγώνα του 1821 (1890), βιβλίο διπούρευτο άκομα και σε βιβλιοθήκες.

B.K. Δωροβίντης

Imaginary Greece, The Context of Mythology

Richard Buxton
Εκδ. Cambridge Univ. Press,
Cambridge 1994

Στο βιβλίο αυτό μελετάται η σχέση των μύθων με την κοινωνία που τους παρήγαγε και ο ρόλος που έπαιξαν στην ανάπτυξή της.

The Ancient Mind. Elements of Cognitive Archaeology

Επιμ. Colin Renfrew, Ezra B.W.
Zubrow
Εκδ. Cambridge Univ. Press,
Cambridge 1994

Η αρχαιολογία εκτείνει ολόενα τις έρευνές της, αναπτύσσοντας τώρα την επιστήμη της «Παλαιοψυχολογίας», που εξετάζει τις τελετουργικές κ.ά. δραστηριότητες των προϊστορικών ανθρώπων, προσπαθώντας να βρει την αληθινή τους σημασία.

Leçon de Civilisation

André Bernard
Εκδ. Fayard, Paris 1994

Πρόκειται για έργο στο οποίο εξετάζεται η στάση των Ελλήνων απένanti στους Αιγύπτιους, τους οποίους θεωρούσαν

«δασκάλους» (ο Πυθαγόρας, αλλά και ο Πλάτωνας, πήγαν στην Αίγυπτο) και συγχρόνως «βαρβάρους» (κατά το «πας μη Έλλην βαρβάρος»). Την ίδια στάση, όμως, απένanti στους Έλληνες είχε και η αιγυπτιακή φράσουσα τάξη.

Τεχνολογία, τεύχος 7

Ενημερωτικό δελτίο Ιδρ. ΕΤΒΑ
Εκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα
ΕΤΒΑ, Αθήνα 1994

Στο 7ο τεύχος του περιοδικού «Τεχνολογία», που περιλαμβάνει 64 άρθρα, παρουσιάζεται αναλυτικά το έργο του ίδρυματος, για την ιστορία των τεχνικών προβοληματικής τεχνολογίας, βιομηχανικής αρχαιολογίας και την ελληνική και διεθνή δραστηριότητα στον τομέα αυτόν. Το τεύχος ανοίγει με αρθρό γενικού προβληματισμού, με τίτλο «Τα ελληνικά μουσεία σήμερα», και περιλαμβάνει σειρά σημαντικών επιστημονικών εργασιών. Στην έντοτη «Τεχνολογία και βιομηχανική αρχαιολογίας» δημοσιεύεται, μεταξύ άλλων, άρθρο «Για τη συντάξη νομοθετικού πλαισίου για την προστασία της βιομηχανικής κληρονομίας ως τημήματος του συνόλου των ενισκών διατηρητών μνημείων». Μεγάλο τμήμα αυτού του τεύχους είναι αφειρωμένο στην έντοτη «Τεχνολογία και ίδρυματα». Όπως και στα προηγούμενα τεύχη, παρουσιάζονται τα σχετικά με την ιστορία της τεχνολογίας συνέδεση. Σε άλλη έντοτη παρουσιάζονται τα μουσεία και περιοδικές εκδόσεις που έχουν σχέση με την τεχνολογία.

Κείμενα για την ελληνική βιομηχανία τον 19ο αιώνα.

Φυσική εξέλιξη ή προστασία;
Ψηφιέλεια - Εισαγωγή: Μιχάλης Ψαλιδόπουλος
Εκδ. ΕΤΒΑ, Αθήνα 1994

Το Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ κυκλοφόρησε το έργο «Κείμενα για την ελληνική βιομηχανία τον 19ο αιώνα. Φυσική εξέλιξη ή προστασία», με επιμέλεια και εισαγωγή του Μιχάλη Ψαλιδόπουλου.

Τον τόμο αυτόν ανθολογούνται 27 κείμενα Ελλήνων οικονομολόγων, διανοούμενων, πολιτικών, δημοσιογράφων και πανεπιστημιακών, που γράφτηκαν από το 1833 ώς το 1913. Κοντό θέμα τους το επιμήμπτο ή μη της κρατικής

προστασίας της ελληνικής βιομηχανίας. Η επιλογή των κειμένων έγινε με δύο κριτήρια: Να αναδειχθούν προτεραιότητες που, σύμφωνα με τους συγγραφείς, οφελεί να ακολουθεί η ελληνική οικονομική πολιτική, και να ιχνογραφηθεί η εξέλιξη των οικονομικών ιδεών στην Ελλάδα του 19ου αιώνα από φιλελεύθερα προς πιο παρεμβατικά πρότυπα σκέψης. Στην έκδοση περιλαμβάνονται δύο νόμοι με ιδιαίτερη σημασία για την ελληνική βιομηχανία, και δύο κείμενα οικονομικο-ιστορικού χαρακτήρα, που αποτυπώνουν τη δυναμικότητα της ελληνικής βιομηχανίας και της οικονομικής γενικότερα σε διαφορετικές χρονικές στιγμές του 19ου αιώνα.

Η ανθολογία αυτή θέτει στη διάθεση του ενδιαφερόμενου κοινού σημαντικά διάσπαρτα κείμενα της οικονομικής σκέψης στην Ελλάδα του 19ου αιώνα. Στην εισαγωγή του ο επιμελήτης της έκδοσης αναλύει τη διαδικασία με την οποία οι ίδεες της κλασικής πολιτικής οικονομίας και της ιστορικής σχολής προ βιομηχανίας επηρέασαν τους Ελλήνες οικονομολόγους που ασχολήθηκαν με τα κεντρικής σημασίας θέματα.

La conquête du passé

Alain Schnapp
Εκδ. Carré, Paris 1994

Με τίτλο «Η κατάκτηση του παρελθόντος» και υπότιτλο «Η γένεση της Αρχαιολογίας», κυκλοφόρησε η μελέτη αυτή του A. Schnapp, που αναδέχεται τη διαστηματική προσέγγιση, που έχουμε ακόμα σήμερα, βάσεις της οποίας η ιστορία-αρχαιολογία διαπηρείται σε συγκεκριμένες, καλά διαχωρισμένες φάσεις, που δεν είναι πάρα «ιστοροπέμπτα» του παρελθόντος μας, και πεταρμένεται – με το καλά τεκμηριωμένο έργο του (εικόνα-κείμενο) – της ίδεας που τη υποχρέωσαν τις αρχαιολογίες είναι, με τη βοήθεια μικρών ιστοριών, να φτιάξει μια μεγάλη ιστορία με συνεχή ροή, χωρίς διαχωρισμός. Πρόκειται για σημαντικότατο έργο, θαυμάσια τεκμηριωμένο, ωραία γραμμένο, έξιντο, που είναι χαρά να το διαβάζεις.

Εταιρεία «Μεγάλη Ελλάδα»

Με την έκδοση των τόμων 24 και 25 (1983, 1984) είχε σταματήσει για κάποιο χρονικό διάστημα η εκδοτική δραστηριότητα της εταιρείας, λόγω του θανάτου

αρχαιολογικά

της εκδότριας Paola Zancani Montuoro (1985). Το 1992 εκδόθηκε ο τόμος «O-maggio a Paola Zancani Montuoro», με Πρακτικά συνέδριου (Atti del Convegno organizzato dall' Università di Napoli «Federico II», 1989), επιμέλεια M. Cristofani και F. Zevi (terza ser. I). Το 1993 κυκλοφόρησε το έργο του Mario Lozza: «Ceramica calcidese». Nuovi documenti e problemi rilevanti della ceramica calcidese (τετρ. 3η, II). Σύντομα πρόκειται να κυκλοφορήσουν άλλοι δύο τόμοι (III, 1994, και IV-V, 1995-6), αντίστοιχα, η μελέτη του Bruno D' Agostino, *La Stipe dei cavalli di Pithekusa*, και η μελέτη *Corpus dei Pinakes di Locri Epizefiri*, επιμέλ. L. Vlad Borrelli και E. Lissi Caronni. Η παραγγελίας μπορείται να εξορμήσετε (320.000 λ.Δ.) είτε με ταχυδρομική επιταγή: ANIMI nr. 33527003, ή στην τράπεζα: Banca Commerciale Italiana, Roma, Agenzia nr. 9, Acc ANIMI - Rubrica Magna Grecia c/c nr. 323506-51-24. Δινον: Società Magna Grecia, Via Monte Giordano, 36, 00186 Roma.

Ανυπότακτες Γυναικές

Με τίτλο «Ανυπότακτες γυναικες στο μύθο, την ιστορία και το δράμα», το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων οργάνωσε έκθεση στη Λιασταβίνα, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «Ιασσάβια 94 - Πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης». Μετά τη σκιαγράφηση της προσωπικότητας των «ανυπότακτων γυναικών», δινοντας τα πορτρέτα τους, όπως απεικονίσθηκαν στην αρχαιότητα, το Μεσαίωνα και τα νεότερα χρόνια και όπως τις είδαν, στο θέατρο και στη ζωγραφική, ίωσαν η έκθεση αυτή δωσει στο ευρύ κοινό ότι θα την επισκεφτεί, την ευκαριά να ξανασκεφτεί και να επανεκτυμεί τον ρόλο των γυναικών στην κοινωνία.

Η οικοδόμηση της αλήθειας στο Θουκυδίδη

Jacqueline de Romilly

Εκδ. Παπαδήμας, Αθήνα 1994

Σε μετάφραση του Στ. Βλοντάκη κυκλοφόρησε και στα Ελληνικά το, σύντομο αλλά περιεκτικό, δοκίμιο της γνωστής Γαλλίδας ιστορικού. Με τη διεισδυτική μετά τη Τ. J. d. R., οι μαρτυρίες του Θουκυδίδη και η αλήθεια στο έργο του παιρνούν άλλη διάσταση.

Ο Παρθενώνας και η ακτινοβολία του στα νεότερα χρόνια

Σύλλογος κόδιος, Αθήνα 1994.

Πρόκειται για βιβλίο σταθμό, στο οποίο 11 διακεκριμένοι επιστήμονες παραβούνται σε σκέψεις, μαρτυρίες και συμπεράσματα, σχετικά με ένα από τα γνωστότερα αρχιτεκτονικά ηπειρωτικά θέματα όλων των εποχών. Η πολιτική θεώρηση του φανομένου «Παρθενώνας» φτιάχνει διαρκούντα τα νοοτρόπια που δημιουργήθηκαν γύρω από αυτόν. Σεββαίος Κονταράτος (Αρχιτέκτων), καθηγητής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Ο Παρθενώνας, ως πολιτισμικό ίδιαντα. Μανόλης Κορρές (Αρχιτέκτων), Η αρχιτεκτονική του Παρθενώνα. Άγγελος Δελβηρρίδης (Αρχαιολόγος), Διεύθυντης του Μουσείου Μπενάκη, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ο γλυπτικός διάσκορπος του Παρθενώνα. Μανόλης Κορρές (Αρχιτέκτων). Ο Παρθενώνας από την αρχαιοεποχή μέχρι τον 19ο αιώνα. Φανή Μαλλούχου -Τυφάος (Αρχαιολόγος), Εφορεία Ακρόπολεως. Υπουργείο Πολιτισμού. Περιγραφές, έρευνες και απεικόνισης του Παρθενώνα από τον Κυριακό της Αγκάνων, όπως των Frédéric Boissonas. Παναγιώτης Τσουρνικώτης (Αρχιτέκτων, ειδικός επιστήμων στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο), Η παρουσία του Παρθενώνα στην ιστορία και τη θεωρία της νεότερης αρχιτεκτονικής. Στέλιος Λαζαρίκης (Ιστορικός της Τέχνης, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών). Η επιδροση των γλυπτών του Παρθενώνα στη γλυπτική και τη ζωγραφική του 19ου και 20ου αιώνα. David van Standen (Ιστορικός της Τέχνης, καθηγητής στο Northwestern University, Evanston, Illinois), Η ζωγραφική ανάπλαση του Παρθενώνα. Δημητρής Φωτιόπουλος (Αρχιτέκτων, αναπληρωτής καθηγητής στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο), Ο αποθαυμασμός του Παρθενώνα από την ελληνική κοινωνία. Χαράλαμπος Μπούρας (Αρχιτέκτων, καθηγητής στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο), μελώς της Επιτροπής Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολεως. Οι εργασίες αποκατάστασης στον Παρθενώνα και η μετατόπιση των αντιλήψεων για τη διατήρηση των μνημείων. Αλέξανδρος Αργυρίου (Επίκουρης Καθηγητής της Αρχαιολογίας) Ο Παρθενώνας στη συνειδηση των νέων Ελλήνων ποιητών και στοχαστών.

ΜΟΥΣΕΙΑ

Μουσείο Υδροκίνησης

Πρωτότυπο Μουσείο Υδροκίνησης ετοιμάζεται από το Πολιτιστικό και Τεχνολογικό Κέντρο της ΕΤΒΑ, στον Αι Γιάννη της Δημητσάνας. Σύμπλεγμα κτηρίων – αλευρόμιλος, μπαρούσαμπλος, νεροτριβή – των 17ου-18ου αι. αποκαθίστανται μαζί με τα μηχανήματα και τις εσωτερικές τους εγκαταστάσεις, προκειμένου να λωντανεύει η χρήση ήπιας μορφής ενέργειας, που είναι η υδροκίνηση.

Νέο Μουσείο στη Λέσβο

Αν και δεν πρόκειται για Αρχαιολογικό Μουσείο αλλά για Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, ανακοινώνουμε εδώ την ιδρυσή του, για να μη ξεγένετε το πόσο στενά δεσμένη είναι η αρχαιολογία με το περιβάλλον. Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Λέσβου έχει ως κύριο στόχο τη διάσωση, τη φύλαξη και την ανάδειξη του Απολιθωμένου Δάσους (150.000 στρέμματα) που βρίσκεται κοντά στο χωριό Στιγού.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Η Αρχαία Δωδώνη και η χάραξη της οδού ταχείας κυκλοφορίας - Εγνατίας: Ένας απαράδεκτος συμβιβασμός

Από τους «Φίλους της Δωδώνης» λάβαμε ένα πολύ ενδιαφέρον κείμενο, του οποίου παραθέτουμε αποσπάσματα:

Η ύπαρξη αυτοκινητοδρόμων ταχείας κυκλοφορίας στο χώρο είναι μια σύγχρονη πραγματικότητα, η οποία έχει δημιουργήσει αντίστοιχες εμπειρίες στις ευρυποτακτικές χώρες. Ήδη στην Ευρώπη διαπιστώνεται η τάση περιορισμού χάραξης νέων αυτοκινητοδρόμων ταχείας κυκλοφορίας, διδόντας προτεραιότητα στη χάραξη νέων οιδηροδρομικών

αρχαιολογικά

γραμμών, με τις οποίες μεταφέρονται μαζικά επιβάτες, γεωργικά και βιομηχανικά προϊόντα, έως ακόμη και φορτηγά. Στην περίπτωση της ΑΡΧΑΙΑΣ ΔΩΔΩΝΗΣ, με τη χάραξη του αυτοκινητόδρομου ταχείας κυκλοφορίας (Εγνατία) το πρόβλημα μεγεθύνεται από την ύπαρξη ενός μητρεώδους αρχαιολογικού χώρου, ο οποίος είναι ταυτόχρονα και ένα ζωντανό πολιτιστικό κύτταρο με τεράστιες προσποτικές ευρύτερης ανάπτυξης.

Η μελέτη χάραξης δεν αντιμετώπισε το σοβαρότατο πρόβλημα της ύπαρξης μιας αρχαιολογικής ενότητας που διευρύνεται, σε ένα χώρο μάλιστα ιδιαιτέρου φυσικού καλλους, γεγονός το οποίο τονίζεται και από το ότι η περιβαλλοντολογική μελέτη (Μελέτη Επιπτώσεων) έγινε εκ των υστέρων, και όχι εκ των προτέρων, όπως ο νόμος ορίζει. Και επιπλέον, η περιβαλλοντολογική μελέτη δεν αντιμετώπισε το ευαισθητό θέμα της ριζικής παρέμβασης σε μια αρχαιολογική και κατ' εξοχήν πολιτισμική ενότητα, με τεράστιες δυνατότητες (ορθή) τουριστικής ανάπτυξης.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1) - Προτείνουμε τη χάραξη της οδού ταχείας κυκλοφορίας προς τη βορειότερα από αυτήν της Μελέτης.
α) Με απόκριψη τιμητικός της εντός του εδάφους (βλ. τοιχεία σε ορισμένο βάθος κάτω από τις πλευρικές επιφάνειες του εδάφους).

β) Τιμητικά της, εντός στήριγγας.

- Με την παραπόνων πρόσταση όχι μόνο λύνεται το πρόβλημα του χώρου της Αρχαιας Δωδώνης, αλλά συντομεύεται και η διαδρομή κατ' ευθεία γραμμή.

2) Υπάρχει επίσης μια εναλλακτική πρόταση της ΠΥΔΕ Ιωαννίνων, η οποία είναι πιο κοντά στην πρότασή μας και ζητούμε την επανεξέταση της.

ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΔΩΔΩΝΗΣ

Αγαπητή Αρχαιολογία

Ευτυχώς που διαβάζουμε και ένα περιοδικό για να έχουμε την ευκαρία να θαυμάσουμε φωτογραφία της Πλ. Συντάγματος όπως είναι με την ανασκαφή - εσκαφή του Μετρό. Η φωτογραφία έχει δοθεί από το Απτικό Μετρό Α.Ε. Το κείμενο είναι κατατοπιστικό αλλά η εικό-

να είναι πιο εύγλωττη από τις λέξεις, γι' αυτό σας ζητώ να την παραβάσετε (τα ευρήματα τα έχετε επισημάνει σε προγράμματό σας τεύχος αλλά χωρίς εικόνα (κακώς)).

Με εκτίμηση
ένας πιστός σας αναγνωστής
Γιώργος Βασιλείου

δελτίο συνδρομής

Να αποσταλεί συμπληρωμένο και συνοδευμένο από το αντίτυπο της συνδρομής στο περιοδικό ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, οδός Χρ. Λαδά 3, 102 37 ΑΘΗΝΑ

Επιβιμών να εγγραφώ συνδρομητής για ένα χρόνο - 4τεύχη - από το τεύχος αριθμ.

Συνδρομή Εσωτερικού: Δρχ. 3.500 - Σωματείων, Συλλόγων 4.000 - Οργανισμών, Τραπέζων, Ν.Π.Δ.Δ., Α.Ε. 5.000 - Μαθητών και Σπουδαστών 3.000 (με αποτολή φωτοτυπίας απονομής ή φωτηπής ταυτότητας αντίστοιχα).

Εξωτερικού: Αεροπ. ταχυδρ. Ευρωπ. \$27 - Αμερικ. Καναδάς \$30 - Σπουδαστών εξωτερικού \$22 - Κύπρος \$22

Τρόπος πληρωμής: Ταχυδρομική ή τραπεζική επιταγή στο περιοδικό ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, Χρ. Λαδά 3, 102 37 ΑΘΗΝΑ.

Επώνυμο

Οδός

Πόλη

Ημερομηνία

Όνομα

Αριθμός

Τηλ.

Ταχ. Κώδ.

Υπογραφή